

Naujienu Antroji Dalis

NR. 701

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XX METAI

J. SAKALAUSKAS

K. DONELAIČIO 250 M. SUKAKTĮ MININT

Donelaičio minėjimo proga kai kurie Zanavykų Klubo nariai nusifotografavo. Čia ir yra nusifotografavusios grupės nuotrauka. Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę sėdi: Dr. J. Sakalauskas, Rugieniuviene, K. Oleka ir Sakalauskienė. Antroje eilėje iš kairės į dešinę: Dr. D. Augustaitytė ir Sakalauskaitė. Stovi (iš kairės į dešinę): P. Sadauskas, J. Rugienius ir J. Augustaitis.

Šiandien ypatinga diena. Visų pirma ji Naujųjų Metų diena, sutikta sveikinimais ir linkėjimais. Ji taip pat svarbus gimtadienis, kuriam daug kur buvo seniai ruošiasi ir netenka abejoti, kad mūsų būrelis nevienintelis šiandien mini Kristijono Donelaičio gimtadienį, jo 250 metų sukaktį. Jis ne vien pirmasis lietuvių tautos dainius, bet ir vienas jo žymiausiųjų. Tiesa, jis šiandien tarsi išaugęs iš lietuvių tautos ir, išvers tas į daugelį pasaulio kalbų, tapo pasauliniu dainium didelei savosios tautos garbei.

O štai ką pasakoja apie Kristijoną Donelaitį pirmasis jo raštus išvertęs į vokiečių kalbą ir abu tekstu išleidęs Karaliaučiuje 1818 ir 1824 m. prof. Liudvikas Rėza:

Kristijonas Donelaitis (Donaleitis, Donalitus), kilęs iš lietuvių šeimos, kurį jau buvo davusi valstybei žymių pareigūnų dvasinėje ir pasaulinėje srityse. Antai, kunigas Joh. Donelitus, miręs 1704, kiti du minėtini jo giminaičiai buvę valstybės tarnyboje.

Poetas išvydęs pasaulio šviesą 1714 m. sausio 1 d. Lazdynečiuose, Žirgupėnų valsčiuje, Mažojoje Lietuvoje. Jo tėvas laisvas ūkininkas.

Nelikę nei žodinių, nei rašytinių žinių apie poeto jaunystę.

Rėza net nežinojęs, kur Donelaitis ėjęs vidurinį mokslą. Tik jis manė jį lankius gerą mokyklą ir turėjus gerų mokytojų, nes buvo išmokęs taip gerai graikų, lotynų, hebrajų, prancūzų, lietuvių ir vokiečių kalbas, kad jų kiekviena rašęs eilėraščius, kurių, tiesa, tik nuotrupų rasta jo rankraštyne.

1732—37 m. Karaliaučiuje studijavo teologiją ir lankė lietuvių kalbos seminarą, įsteigtą 1718 m. studentams lietuvių kalbos mokytis. Tenka paste-

bėti, kad kitas panašus seminaras buvo 1723 metais įsteigtas prie Halės universiteto.

Baigęs studijas, buvo namų mokytoju, nuo 1740 m. mokyklos vedėju Stalupėnuose, o nuo 1743 m. evangelikų klebonu Tolminkiemė, netoli Gumbinės, lig savo mirties 1780 m. kovo 18 dienos.

Kad Donelaičio būta ne vien kalbų žinovo ir poeto, bet ir gero mokytojo, administratoriaus ir šiaip plačių užmojų žmogaus, parodo jo visa veikla bažnyčioje ir šalia jos, jo ūkiškoji veikla ir laisvalaikiai. Jis labai mėgo triūstis sode ir jį pilną prisodino retų vaisinių medžių. Jau į savo amžiaus galą jis rašė senam savo draugui:

Daugel valandų triūsiuosi savo sode, medžius skiepydamas, jaunus sodindamas ir vis galvoju, kad tai ne be reikšmės liktų ir ateičiai.

Vienas jo pomėgių buvo, kaip sako Rėza, praktinė mechanika, optika ir fizika. Jis puikiai sugebėjo šlifuoti optinius stiklus, ir jo gamybos barometrai ir termometrai ilgai buvo garsūs. Panašius gabumus jis turėjo ir muzikos instrumentams gaminti. Jo pagamintas fortepionas buvo labai geras ir laikomas antru savo rūšies visuose Prūsijoje. Pirmuoju buvo tas, kurį pagamino jo brolis, mechanikas ir auksakalys Karaliaučiuje.

Donelaitis mėgo ne vien muzikos instrumentus gaminti, jis mėgo ir pačią muziką, buvo kompozitorius ir gabus interpretatorius. Jis turėjo retą poeto savybę — pats savo poezijai sėkmingai komponavo muziką ir mėgo tokius savo kūrinčius groti savo draugams karštai ir maloniai! Vienas garbingas dvasininkas Rėzai taip rašė apie savo pažintį su Donelaičiu:

(Nukelta į 2 psl.)

Dienu Skeveldros

1.

Vėl Šiluva contra Vilnius. Lyg futbolo rinktinių žaismas. Lyg grumtynės tarp dviejų milžinų, arba... varžybos tarp provincialumo ir valstybiškumo. Čia apimsta, čia vėl įsiliepsnoja. Paskutiniu metu į, rodos, išblėsusį laužą įmetė nuodėgulį, de ja, pats Lietuvos atstovas J. Kajeckas. Ans pasisakė... prieš Vilniaus "seniority".

Turiu (rūstų) skeptiką kaimyną. Anądien beatsinėšas "Draugo" Nr. 11. Ir rodo nutrauką:

"Vysk. V. Brizgys sausio 7 d. Washingtone pasirašo 110,000 čekį paminklinės koplyčios įrengimo pirmam įmokėjimui. Iš k. į d. (eilė pavardžių, pačiam gale: min. J. Kajeckas)..."

Šale nuotraukos komunikatas:

"Įteikimo iškilnėse dalyvavo Lietuvos atstovas", ir dar: "Įteikiant šventovės vadovybei pirmojo įmokėjimo čekį, kalbą pasakė Lietuvos atstovas J. Kajeckas, prijungdamas ir savo asmenišką auką — \$100" (mano pabraukta! J. C.).

Pabrauktuosius žodžius rodydamas ir tariau skeptikui: — kalbėjo kaip tikintysis krikščionis (demokratas?)! Bet skeptiko nuomone, min. J. Kajecko pasisakymas už Šiluvą, vadina si, "contra Vilnius" yra... maža (diplomatiškas? — bet apseikime be būdvardžio!)...

Nenoriu brautis į... šią graudžią Dovydo (vilniečių) ir Galijoto (Kunigų Vienybės ir t. t. ir t. t.?) dvikovą. Bet... kodėl min. Kajecko kalbos už Šiluvą tekstas iki šiol niekur neskelbiamas. Juoba jis pravartus būtų žinoti ne vien vilniečiams.

2.

Mano kaimynas (skeptikas) dar nenustygsta. Kažko ieško komunikate. Ana, rado. Ir rodo: "vyskupas... turėjo pasitarimus su mūsų istorikais: prof. S. Sužiedėliu..."

Čia jau kontroversinės žinios "apturėjimas". Savo metu buvo kalbama, kad ist. Sužiedėlis (ir kurį metų jo redaguojamasis "Darbininkas") yra "atskiros (nuo vyskupo ir Kunigų Vienybės) nuomonės". Dabar sūnus abejūnas kviečiamas "paliaubų". Žiūr. pastr. Prieš faktą tenka nukelti kepurę!

3.

Bet... kaip sakoma, po (neilgo) maišto ateina "drausmė ir susiklausymas". Taip su "atskira nuomone" (pvz. JAV lietuvių Kultūros Namų ar pn. statyba vietoj koplyčios Washingtone).

Buvau primiręs "Darbinin-

ko" Nr. 62 (1963 m.) str. "Kodėl religija, ne politika?"

Ten p. t. Redaktorius sostinę Vilnių (tiksliau: Aušros Vartus!) nudrėbė nuo koto (lyg sukizusį lepšį) vienu didžiai susimąstytinu klausimu: "Kodėl reprezentacijos negali atstoti Šiluva, Trakai, Pažaislis ar Pivažiūnai? Argi bus nelietuviška, jei nebus vilnietiška? Negi tik politinis motyvas yra lemiamas?"

Nebeskaičiau toliau ano strai-psnio. Dingos, prieš Vilnių kaip sostinę andai bus buvę (istorikų nuomone) ir Medininkai, ir Kernavė, ir... Tauta gebėjo gyventi (ačiū to meto sąlygoms!) ir... be sostinės. Ar ne?!

Bet aną dieną gavau vieno bičiulio iš Kanados laišką, ir laiške ano str. iškarpa. Diena buvo giedra (o palaimintasis Nebras-kos klimatas!!!), ir išsirengiau toliau str. paskaityti. Patariama ten Vilniaus rinktinei (t. y. tiems, kurie už Aušros Vartus pasisako): "nereikia erzinti nei artimo nei priešo šventais dalykais". Aiškiau: — ... Ar dar bereikia aiškiau?!

4.

"Darbininke" skaitome: "Vilniaus klausimas šiandien yra at-sistojęs visai kitoje plotmėje. Kas to nemato, tebegyvena Vil-niui Vaduoti Sąjungos šūkiu ir nuotaikomis. Jie jau nuėjo istori-rijon. Kova nebaigta ne dėl Vil-niaus, o dėl visos Lietuvos. Vil-niaus klausimas niekada jau ne-bus sprendžiamas atskirai, o drauge su visos lietuvių tautos likimu".

Tai — kaip įgarsėjęs L. Giros "Tauta gali būti rami"! O man knieti paklausti: — kas yra... Vilniaus vyskupas?! (Juk kan. Kirvaitis tėra administratoriaus teisėmis!). Kodėl iki šiol Lie-tuvos diplomatai nepareišė Vatikane protesto?

Beje, mes pratę "išvirkščiais kailiniais" patys save gąsdinti. Kai okupuotos Lietuvos vyskupijų administratoriai (Kirvaitis, Stankevičius), Romoje besilankydami, geidė audiencijos pas popiežių Paulių VI, mes... pa-lūgom ir (tremties) spaudoj apkaltinom, kad jie troškę pra-šyti paskirti Lietuvai naujų vysk-upų. Mes ištremtąjį vysk. Steponavičių "užtarėm", bet... suvėluotai. Ar nereikėjo kelti balso, kai Vatikanas skyrė pareigoms patį kan. Krivaitį, visai negindamas rusų ištremiamo vysk. Steponavičiaus?!

5.

Kaimynas (skeptikas) grįžo namo. Nenoriu toliau veltis į ginčus. Anot vieno poeto posa-

(Nukelta į 2 psl.)

K. DONELAIČIO 250 METU ...

pročiams buvo likęs ištikimiausias, turėjo būti paimtas medžiaga poemai. Autorius norėjo kaip asmenį pavaizduoti jį visos lietuvių tautos atstovu, kurį beliko pamokyti kaip žemę dirbti, daržus ir sodus sodinti. Autorius jį šaukia bei ragina likti ištikimu tėvų dora, nesu-sivilioti blogu svetimųjų pavyzdžių ištvirkauti, girtuoklianti, kortuoti ir bendrai vengti jų visų kitų ydų, kad jis savo troboj, savo namų atskirume galėtų gyventi kilnus dvasia ir patenkintas.

Bet čia ir glūdi Donelaičio kaip dainiaus didžioji silpnybė, kad jis savo balsą skyrė tik savo siauros aplinkos žmonėms, o nesistengė jį paleisti visai tautai, kurios ribos siekė toli už Prūsų Lietuvos. Jis savo žmones išpėjo tik nesusivilioti svetimųjų ydomis, o jų neparagino iš anų ir ko gero pasimokyti, jis nepasistengė jų praturtinti mokslo ir meno gėrybėmis, kuriomis lietuviai galėtų iškil-ti į pažangiųjų tautų eiles ir ne-siduoti niekinami ir naikinami. Jis, atrodo, iš viso bus klaidą padaręs, veikia apsiribodamas pavyzdžiu tarnauti savo artimui, o nesiryžo jį prabilti kovotojo ir pranašo balsu.

Šioj vietoj paminėtinas vienas paties Donelaičio laiškas rašytas vokiečių kalba savo draugui Isrutyje:

„Prašau kiekvieną, kurs ateityje norės tarnauti Lietuvoje Dievo bažnyčiai ar teismui — eiti teisėjo pareigas — rimtai pasitikrinti, kad lietuviai turi tikrai neblogą skonį ir jie tuoju jaučia mažiausią sakinio, žodžių tarėnos, kirčio, netinkamo palyginimo paklaidą, kaip aš tai daugel kartų esu patyręs“.

Tad jis, nors aukštai vertino lietuvių jautrumą savo kalbai ir pats savo raštais įrodė sugebėjęs ją puikiai naudoti, betgi nepasiryžo jos dar giliau tyrinėti, jai duoti mokslinius pagrindus ir tuo būdu lietuviams likti ne vien pirmuoju didžiuoju dainium, bet ir pirmuoju didžiuoju kalbininku. O tai atrodo jam turėti būti visiškai įmanoma, žinant jo daugiopius gabumus ir pagrindinai mokėjus daug kitų kalbų. Tiesa, šią valandą neatsargu sakyti, ko Donelaitis dar nepadarė, nors galėjo ar turėjo padaryti, ir spėlioti, kuo jis iš viso dar galėjo būti. Bendrai vertinant kūrybą, svarbu žinoti kūrėjo meto sąlygas.

Donelaitis buvo dviejų, vieno po kito, žymių Prūsų karalių, Friedricho Wilhelmo I ir Friedricho II Didžiojo, pavaldinys.

Pirmasis — Prūsų karinės ir biurokratinės valstybės įsteigėjas, antrasis ją iškeles jau į didžiųjų valstybių eiles.

Augant vokiečių didybei ir galybei, atrodo, jų vandenyno bangos vis grėsmingiau liejo ir Prūsų Lietuvą, kaip tuomet vadinosi rytinė Rytprūsijų dalis. Juk ir pati Donelaičio parapėja jau buvo mišri, nes jis, kaip rašo Rėza, pamokslus turėjęs sakyti jau dviem kalbom.

Negeriau lietuviams buvo kuni-gaikiškių Lietuvoje. Ten siau-

tė didžiųjų tarpusavio kovos bei rietenos. Sachsių dinastija baigė nugyventi bendrą lietuvių — lenkų valstybę.

Suliepsnoję karai atveda į Lietuvą pirma švedų, paskui rusų kariuomenę. 1772 m. įvyksta pirmas Lenkijos — Lietuvos padalinimas.

Su rusų kareiviais teko susipažinti ir pačiam Donelaičiui, kai jie kaip austrų sąjungininkai buvo atėję į Prūsus ir jis turėjęs su savo parapiečiais slapstyti miškuose ir pasakęs aštrų pamokslą prieš įsibrovėlius.

Tokiomis sąlygomis iš tiesų sunkiai įmanoma net poetui šviesi ateities vizija. Jam beliko mielus savo aplinkos žmones, lietuvius, gyvu didelio menininko žodžiu mokytį ne tik gyventi, bet ir mirti garbingai. Tačiau lietuvių tauta nemirė, nors nuo Kristijono Donelaičio dienų dar daug iškentėjo ir jos gyvenamas plotas dar susiaurėjo, bet pats tautos branduolys visus bandymus atlaikė, iš prievartinio amžių miego pabudo ir dvasia atgimė. Iš užmaršties kapo tautai kėlės ir Donelaitis, jai sunkiausių nei bet kada bandymų valandą net didesnis nei bet kada anksčiau. Išverstas į daugelį kitų kalbų, jis tapo pasaulinio masto dainium, lietuvių tautos amžių genijaus reiškeju, ir svetimuosius įpareigojančiu lietuvių tautą branginti, gerbti ir saugoti, kaip gyvą pavyzdį, kad dvasios didybei pasireikšti nebūtinais reikia didelės tautos.

Prabilus Kristijono Donelaičio lyra, toliau palydėta Baranausko, Maironio, Pučino ir daug kitų, kurių aidi aukso grandinė, lietuvių tauta ir nelaimėse varguose gyvuos ir įpins dar vieną daugiaspalvį perlą į žmonių poezijos vainiką.

Paminėtini kai kurie Kristijono Donelaičio amžininkai, į jį panašūs taip pat daugiopais savo talentais.

Prūsų karalius Friedrichas II buvo tik dvejis metais už jį vyresnis ir 6 metais jį pragyvenęs. Jis buvo ne tik žymus valstybininkas, politikas, reformatorius, strategas, karo vadas, bet ir našus rašytojas, istorikas, filosofas, poetas, rašęs prancūzų kalba. Jis taip pat muzikos mėgėjas ir kompozitorius.

Taip pat dvejis metais už Donelaitį vyresnis ir dvejis metais anksčiau už jį miręs Jean-Jaques Rousseau, garsus rašytojas, filosofas ir muzikas, sukūręs nemažą muzikos dalykų, net vieną operą, tuo metu turėjusią nemažą pasisekimą.

Trejis metais anksčiau už Donelaitį gimęs, bet 15 metų anksčiau už jį miręs, įžymus rusų mokslininkas, chemikas, fizikas ir geologas, istorikas, kalbininkas, poetas ir menininkas Michailas Lomonosovas.

Jis ypatingai gretintinas su Donelaičiu, nes abu buvo moderniosios poezijos pradininkai — vienas rusų, kitas lietuvių. Tik Lomonosovo poezija buvo žymiai silpnesnė už Donelaičio. Tačiau rusai, kaip pirmą politinėse varžybose, taip vėliau poezija, savo varžovus lietuvius

Konkurso laimėtojai

Vasario 16 gimnazijos lietuviams evangelikams „Mūsų Sparnų“ žurnalo paskelbtas straipsnių konkursas pasibaigė.

Pirmąją premiją — 25 dol. — laimėjo 9 kl. mokinys Petras Vaitiekūnas už straipsnį „Tėve mūsų, kurs esi danguje“.

Antrąją premiją — 20 dol. — laimėjo 8 kl. mokinys Artūras Hermanas už straipsnį „Komunizmas ir jo kova prieš Bažnyčią“.

Trečiąją premiją — 15 dol. — laimėjo 6 klasės mokinė Asta Glemžaitė už straipsnį „Žmogaus kilmė“.

Pirmieji geriausieji straipsniai buvo premijuojami, bet už dalyvavimą straipsnių konkurse komisija nusprendė apdovanoti dar sekančius mokinius:

Reinholdą França, 5 kl. mokinį, už straipsnį „Krikščionybės reikšmė“, ir Anelą Ališaitę, 9 kl. mokinę, už straipsnį „Nė viena malda nėra veltui!“ Jie

tolį pralenkė. O tai parodo, kad ir poezijai klestėti reikia sąlygų, kurių daugiau teikti, žinoma, gali didelė galinga, tauta, nebent kuri maža ir kitų spaudžiama tauta savo žūtbūtinės kovos ginklu pasirinks ir poeziją.

„Kristijono Donelaičio 250 metų gimtadienio minėjimas“ yra paskaita, kurią dr. Juozas Sakalauskas skaitė 1964 m. sausio 1 d. Zanavykų Klube, esančiame Miunchene, Vakarų Vokietijoje.

abu gavo po 10 dol. piginę dovaną.

Astos Glemžaitės straipsnis „Žmogaus kilmė“ jau įdėtas į „Mūsų Sparnų“ Nr. 15 iš pereinamųjų metų gruodžio mėnesio su autorės fotografija. Petro Vaitiekūno bei Arturo Hermano straipsniai pasirodys sekančiame „Mūsų Sparnų“ numeryje.

Vasario 16 gimnazijos lietuviams evangelikams mokiniai ir mokinės yra maloniai prašomi ir toliau rašyti „Mūsų Sparnų“ žurnalui straipsnius. Premijų fonde yra likę dar 132 doleriai. Redakcija, kiekvieno naujo numerio išleidimo proga, atrinks vertingiausius straipsnius ir autoriams iš premijų fondo skirs pinigines dovanas. Šis nutarimas padarytas Lietuvių Evangelikų Reformatų Kolegijos Chicagoje ir straipsnių konkurso rengimo komisijos bendrame posėdyje, įvykusiame pereinamais metais lapkričio mėn. 24 d.

Nuoširdžiai sveikiname konkurso laimėtojus ir džiaugiamės, kad mūsų evangelikai mokslieiviai lietuvių Vasario 16 gimnazijoje išėjo su savo straipsniais į viešumą. Sėkmės ir Dievulio palaimos ateityje.

Konkurso rengėjai

GERAS ATSAKYMAS

Jis: — Štai visą pusvalandį ieškau savo skrybėlės ir pagaliau randu rūbų spintoje. Gal būsi tokia gudri ir pasakysi, kur aš tą kvailą daiktą sekantį kartą rasiu?

Ji: Tikrų tikriausiai ant savo kvailos galvos!

RAIKES 5c TO \$1.00 STORE
Offering 2 Locations to Serve You
6816 WINDSOR AVE. 5940 WEST 35TH STREET
BERWYN, ILL. CICERO, ILL.
Serving their area with ALL DIME STORE NEEDS
Open for your convenience 9 AM — 9 PM daily, Saturday 'til 6 PM.
DO COME IN AND BROWSE AROUND!!

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

(LICENSED BY VNESPOSYLTORG USSR)

Labai patikima ir vadovaujanti firma Jungtinėse Valstybėse, turinti daug patyrimo siunčiant dovanų siuntinius į visas USSR dalis. Tūkstančiai klientų patenkinti. Visi siuntiniai apdrausti. Gavėjas nieko nemoka. Skyriniai svarbesniuose miestuose. Visi mūsų skyriai turi sandėliuose pasirinktinai aukštos kokybės prekių dovanoms žemomis kainomis.

Dėl nemokamų informacijų ir kainoraščių susižinokite su bet kuriuo mūsų skyriumi.

- NEW YORK 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue ..... AL 4-5456
- NEW YORK 11, N. Y. — 135 W. 14th Street ..... CH 3-2583
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue ..... EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue ..... DI 5-6808
- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street ..... CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue ..... LI 2-1767
- SOUTH BOSTON, Mass. — 359 West Broadway ..... Tel. 268-0068
- BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue ..... TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue ..... BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted Street ..... WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road ..... TO 1-1068
- Detroit, Mich. — 7300 Michigan Avenue ..... VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W. .... GL 8-2256
- HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau ..... GL 7-1575
- HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Ave. Tel. 233-8030, 246-0215
- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. .... ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue ..... RI 3-0440
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. .... AN 1-2994
- LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street ..... FO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. 428 Springfield Avenue ..... BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Avenue ..... LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street ..... MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market Street ..... GR 2-6387
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. .... PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street ..... HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street ..... FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street ..... PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street ..... SW 8-2868
- YONKERS, N. Y. — 555 Nepperhan Ave. .... GR 6-2681

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Samb! Sviesa Chicagoje.
Redaguoja Rita Kavolienė
Medžiagą siūsti: 622 Nicholas St., Defiance, Ohio

7 METAI

NR. 3 (196)

Trumpas, viešas ir draugiškas laiškas ALGIRDUI KURASKUI

Mielas Algi,

kadaise, geroj ir gražioj senovėj, poetai jodavo iš pilies pilin ir dainuodavo kunigaikščiams odes apie jų žygdarbius, apie jų narsumą. Dainuodavo apie merginų akis, apie vėją, medžius ir vandenį. Tačiau kartais, kai kelionėje pavargusias kojas ištiesdavo prie šiltos laužo ugnies, vakarais, sudėdavo dainą apie savo draugus. Apie šiltą, kaip ugnis, draugystę. Ir artėjanti naktis tada atrodydavo trumpa ir saldi, kaip vynas.

Šį vakarą Tau reikėtų tokią dainą parašyti, nes mūsų amžiuje poetai ir dailininkai dalinasi ta pačia dalia. Kaip broliai. Vieni savo pasaulį pasakoja žodžiais, kiti linijom, šešėliais ir spalvom. Ir dažnai jiedu susitinka knygoje. Tu esi vienas tų, kurie lygiai myli knygą, kaip popierių ir drobę. Tu, puošdamas knygą, kartais daugiau pasakai negu tasai, kuris ją rašė. Tu padedi skaitytojui atrasti aprašomą pasakos žemę. Todėl Tu esi rašančiojo brolis ir draugas. Tu esi tasai tylus bendrateleivis, kurio žingsnius girdėdamas šalia savęs, gali drąsiau eiti tuo keistu bastinų vieškeliu.

Norėčiau šį vakar būti šioje salėje, vaikščioti nuo paveikslo prie paveikslo, žiūrėti į juos atvira širdim ir leisti jiems įsiliekti manin, kalbėti man, paimiti mane iš kasdienybės pilkumos ir rūtinos į kitą pasaulį, į Tavo vieno pasaulį. Man atrodo, kad tik toks besąlyginis atsidavimas žmogaus kūrybai mus praturtina, duoda jėgos gyventi ir tikėti pačio gyvenimo prasmingumu. Tikėti pačios kūrybos prasmingumu. Be meilės žmogui, kiekvienam žmogui, nėra ir meno.

Tau tikriausiai neįauku šį vakar klausyti visų tų žodžių, nes Tu ne dėlei to kuri. Bet įsivaizduok, kad mes visi esame susėdę prie ramios ugnies ir klausome tokios paprastos dainos apie baltą, tuščią, begalybėn nusidriekiantį, vieškelį. Tarp daugelio kelių jis vienas, skirtas mums. Neklausdami kodėl turime juo eiti, mes kita rytmetį atsikelsime nuo rasotos žolės ir patrauksime juo, nes tenai, toli, už mėlyno akiračio mūsų laukia broliai ieškotojai. Tie tretieji pasakų broliai, tie palaiminti kvailiai, be kurių būtų tuščia, nyku ir nuobodu mūsų žemė. Tu esi vienas jų, tų tyliųjų brolių, ir gerai, kad

toks esi. Ir gerai, kad esi tarp mūsų.

Iš tiesų, daugiau nieko ir nebegaliu pasakyti. Gerai, kad iš-

AKLIGATVIS IR KUR TOLIAU?

Jaunojoje kartoje pastoviai smunkantis populiarumas visuomenine veikla, o pas vyresnius irgi negeresnės nuotaikos, verčia dairytis priežastį. 1963 metų pabaiga užsklendė mūsų vyriausiojo politinio darbo vadovo - VLIKO dvidešimtmetinį puslapi. Kaip bevertintume esamą išeivijos politinį pasiskirstymą ir kokia gradacija berikiuotume veiksmus, reikia laikyti, kad Vlikas laikosi ant aukščiausios lietuvių išeivijos politikos kopėčių pakopos. Lauktina tad, jog šis veiksnys darbu, vadovavimu bei autoritetu būtų patrauklus visuomenėje, o ypatingai jaunojoje kartoje. Bet ar taip yra tikrumoje?

Laisvinimo veikla

Besikeičiantis laikas reikalauja, kad visa veikla keistų metodus, nors tikslai nesikeičia. Mūsų atveju dabar yra tik vienas politinis tikslas — Lietuvos nepriklausomybės atstatymas. Nagrinėjant mūsų politinio organo metodinius persiorentavimus per paskutinius dvidešimt metų, žvilgtelkime tik į vėliausią laikotarpį. Reikia pastebėti, kad pastarųjų kelių metų veikloje, tikslui nepasikeitus, veikla įgavo sunkiai išaiškinamą pobūdį. Užtenka pasekti oficialius spaudos komunikatus, kad su nustebimu pats savęs paklaustum, ar tai yra laisvinimo veikla? Paskutiniame Eltos pranešime, kurį lietuvių spauda įsidedo pirmame puslapyje ir pavadino "Iš Vliko laisvinimo veiklos" (Naujienos), ryškėja sekantis: nusiūstos užuojautos telegramos prezidentui, ambasadoriai sveikina sukaktuvininką Vliką, Vliko nariai sakė sukaktuvines kalbas savo tautiečiams 6 miestuose, keli kongreso nariai įrašė savo sveikinimus sukaktuvininkui į congressional records, ir galų gale, sukaktuvininkas išsirikto sau garbės narius. Kur čia yra laisvinimo veikla? Nežiūrėsime jos nei su teleskopu.

Naujos jėgos

Apgailėtina, kad veiksnys, kuris leidžia į lietuvių visuomenę panašius pranešimus net

kabinai savo paveiklus šioje salėje mums visiems. Tiems, kurie arti ir tiems, kurie toli, kaip aš. Nes aš vistiek žinau, kad esi arčiau mūsų, negu daugelis kitų. Ir arti manęs. Ir mane tai šildo, kaip toji tolina mūsų brolių ugnis.

Tavo

Henrikas Nagys

1964 m. sausio 17 d.
Montrealis, Kanada

Zodis skaitytas dail. Algirdo Kurasko parodos atidaryme sausio 25 dieną 8 val. vakare Čiurlionio Galerijoje, Jaunimo Centre. Paroda su-ruošta Jūrų Skautijos Korp! Gintaras tęsis iki vasario 2 dienos.

nenujaučia kokio žala daroma jaunajai kartai. Ar tokia veikla yra uždegantis idealizmo pavyzdys? Ar tokiu būdu galima kam nors įrodyti dirbamo darbo prasingumą? O tikslas vistiek brangus ir gražus. Negeresnė padėtis su pačių jaunųjų įjungimu į darbą. Tur būt, niekad nėra daugiau prikalbėta apie jaunųjų įtraukimą darban ir tuo pat metu taip maža padaryta. Po eilės metų kalbų tame pat Vlike nėra nei vieno jauno veido. O šūkiiai dar ir dabar skamba: ateiškite, durys neuždarytos, esate laukiami! Nejaugi jau taip lengva šaukti po vienu stogu apsigyventi, žinant kad tame name jaučiasi tuštuma. O tą tuštumą sudaro konkretaus darbo plano trūkumas. Kaip graudu bebūtų, dabartiniai vadovai turi prie šio fakto prisipažinti. Čia ir yra mūsų jaunųjų jėgų įjungimo į bendrą darbą problema. Niekas nenori eiti organizacijon vien tik tam, kad vėjus gaudžius. Vieton kad esantieji vadovai skirtų jėgas darbo planams sudaryti, vystytų pagal juos veiklą, ieškotų pajėgius asmenis ir juos įtrauktų į darbą, laikas gaištamas vadinamoms konsolidacijoms problemoms. Nejaugi vis dar tikima, kad vienu ar kitu būdu išviliojus keletą atskilusių grupių į Vliką, bus gražintas patrauklumas veiksmui ar suteiktas pajėgumas darbui? Atrodo yra laikas atsiri-boti nuo neaiškaus pajėgumo partijų rikiavimo, bet apdairiau ieškoti pajėgių asmenų, pasiryžusių savo protą ir jėgas nukreipti į pozityvų darbą. Tik toks darbas bus galima klasifikuoti laisvinimo veikla. Todėl ir paskutiniū metu pasireiškusių Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos pastangos konsolidacijos reikalauja kelia nusistebėjimą. Neatrodė, kad PLB galėtų pasisakyti vien tik už namą su keturiomis išorinėmis sienomis ir stogu. Visa veiklos problema yra namo įrengimas - pilnuma. Todėl PLB pastangos išjudinti apmirusį Vliko klausimą bus sveikintinos tik tada, kai jina neieškos vien išorinio sprendimo.

Tik darbas ir jam tinkamų, pajėgių žmonių įjungimas te-duos teigiamą atsakymą.

Atteitis

Čia keliama problema nėra noras suniekinnti esamus vadovus. Visi žinome, kad darbo sąlygos sunkėja. Bet tas nepateisina stagnacijos. Jeigu prieš kelis metus net šio krašto vyriausybė buvo palankesnė mūsų dirbamam darbui, tai įžengus į 1964 metus sąlygos pablogėjo. Finansinė parama nutruko, Vilniaus radijo manitoravimas nutrauktas, biuletenis sustojo ir t.t. Visa tai verčia suglausti eiles, bet neieškoti pasiteisinimo dėl pablogėjusios padėties. Su pasikeitusiomis sąlygomis turi keistis mūsų struktūra ir darbo planai. Pasilikimas surambėjusiame stovyje labai artimoje ateityje prazudys ir pačią organizaciją. Todėl peršasi viena išvada: jeigu norima jaunąsias jėgas matyti besijungiančias į bendrą frontą, pasiūskite juos konkrečiam darbui, bet nevilkiokite į tuščius namus. Aplinka yra gyvenimiškesnė, jina patraukė didelį būrį jaunimo. Tik idealizmu užkrečiantis pavyzdys su laikys didėjantį plyšį. VAV.

Darbai ir žygiai

Clevelando Vyrų Okteto koncertas Chicagoje įvyksta vasario mėn. 22 dieną (šeštadienį) 8 val. vak. Jaunimo Centre. Tai bus pirmasis Okteto koncertas Chicagoje, nors nuo savo įsikūrimo Clevelande, 1960 metais sausio mėnesyje, Oktetas yra aplankęs su dideliu pasisekimu veik visas didesniausias lietuvių kolonijas. Oktetas Chicagoje atsiveža įdomų lietuvių pramoginės ir liaudies dainų bei pasaulinės populiaros muzikos repertuarą.

Šiuo metu Clevelando Vyrų Okteto sąstate dainuoja: A. Gylis ir M. Motiejūnas — pirmu tenoru, P. Kudukis ir G. Motiejūnas — antru tenoru, M. Aukš-

INFANSEAT... Designed by a prominent baby doctor, it holds baby safely, comfortably. Use for tending baby, feeding, carrying and driving. Fully adjustable, five position stand lets baby lie flat or sit up at any angle. One piece-molded yellow plastic, it measures 20 inches high, 10 inches wide and 6 inches deep. Weighs only 2½ pounds. Soft Tufflex-filled cushion is covered with wipe-clean plastic. Cushion is easily removed for sponging or airing — reversible for added wear. Exclusive play balls to entertain baby, match color of cushion, straps and the cords. Add 50c for postage. \$8.95. Special consideration for quantity orders to Baby Shop Dealers.
O. B. BORGER CO.
Box No. 6 — Dept. I. T.
Moshannon, Pa. 16859

MŪSŲ ŽINGSNIAI

tuolis ir D. Staniškis — baritonu bei V. Raulinaitis ir E. Žiedonis — bosu. Oktetui vadovauja inž. Rytas Babickas.

Chicagoje Okteto koncertą ruošia Santara-šviesa. Bilietus koncertan patartina iš anksto įsigyti "Marginuose" arba Karvelio Prekybos Namuose.

— Poetui Algimantui Mackui Montrealyje pereitą šeštadienį įvykusiame literatūros vakare buvo įteikta Vinco Krėvės vardo literatūrinė premija už jo poezijos kūrinių "Neornamentuotos kalbos generacija ir Augintiniai".

Ši Montrealio Lietuvių Akademinio Sambūrio skiriama literatūrinė premija iki šio laiko jau yra įteikta penkis kartus: už 1961 — 1962 metais išleistas knygas — Algimantui Mackui, 1959-60 Vincui Ramonui ("Miglota rytas"), 1957-58 Mariui Katiliškiui ("Išėjusiemis negrįžti"), 1955-56 Jonui Mekui ("Semeniškių idilės") ir 1953-54 Jonui Aisčiui ("Apie laiką ir žmones").

Malonu pastebėti, kad trys iš laureatų yra Santaros Garbės filisteriai: Marius Katiliškis, Algimantas Mackus ir Jonas Mekas.

Premijuotąją Algimanto Mackaus knygą, kuri yra išleista Santaros - šviesos, galima gauti "Metmenų" administracijos adresu: Ramojus Vaitys, 615 Hinman Ave., Evanston, Ill.

— Dail. Algirdo Kurausko kūrinių parodos atidarymas pereitą savaitgalį Čiurlionio Galerijoje praėjo rimtoje kultūrinėje nuotaikoje. Atidarymą pradėjo Korp! Gintaras atstovas Liudas Šlenys pakviesdamas rašytoją Marių Katiliškį tarti atidarymo žodį. Rašytojų Henriko Nagio, Algimanto Mackaus ir Aloyzo Barono sveikinimo laiškus perskaitė Audrius Aglinskis. Išskeldamas Algirdo Kurausko teatrinio darbo reikšmę rež. Stasys Pilka linkėjo greito grįžimo į teatrą.

Paroda stipri, įdomi ir įvairi. Išstatyta viso 54 darbai — grafika, alieja, monotipai, akvarelė, piešiniai. Paroda vyks iki vasario 2 d. Lankymo valandos šį savaitgalį nuo 12 val. d. iki 9 val. vakaro. Jūrų Skautijos Korp! Gintaras nusipelnė nuoširdžių sveikinimų už šios parodos surengimą Chicago visuomenei.

— Santaros - šviesos Federacija norėdama sustiprinti lietuviškųjų knygų leidimo akciją pereitų metų suvažiavime nutarė įsteigti Knygų Leidimo Fondą, kurio nariai pasižadėję į metus įnešti 20 dolerių knygų leidimui ir už tai gautų išleidžiamos knygos ar knygų tokį egzempliorių skaičių, kuris, perkant rinkoje, sudarytų įnašo sumą.

...Pirmuoju Fondo leidiniu numatyta išleisti poeto Alfonso Nykos Niliūno išverstą Šekspyro "Hamletą".

Knygų Fondo pirmaisiais nariais įteikę įnašus yra dr. Mari-

ja Gimbutienė, dr. Julius Kappas, Algimantas Mackus, dr. Petras Tunkūnas, Raimundas Mieželis. Fondo įnašai siunčiami Federacijos Valdybos adresu: Dr. J. Valaitis, 5204 Ellington St., Western Springs, Ill.

— Kosto Ostrausko dramų "Žalioj Lankelėj" ir "Pypkė" stato Lietuvių Teatras "Atžalynas" balandžio mėn. 11—12 d. Jaunimo Centre. Malonu pastebėti, kad abu statomi veikalai neseniai Santaros-šviesos Federacijos buvo išleisti atskira knyga pavadinta "Žalioj Lankelėj". Kostas Ostrauskas yra vienas stipriausių ir moderniausių lietuvių jaunosios kartos dramaturgų, daug rašo lietuviškoje spaudoje, ypač "Metmenyse", "Aiduose", "Lietuvių Enciklopedijoje", artimai bendradarbiauja su Santaros-šviesos Federacija, yra išrinktas Santaros Garbės Filisteriu.

— Juozas Bachunas, Santaros Garbės Narys ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Pirmininkas, Michigano universiteto klinikose buvo sėkmingai operuotas. Garbės Nariui linkime greitai pasveikti ir vėl pilna energija dirbti lietuvišką darbą.

— Aktyvus Chicago skyriaus nariai Vanda ir dr. Gediminas Balukai buvo sužeisti sunkioje automobilio katastrofoje. Chicago skyrius linki sėkmingo gydymosi.

— Inž. Valdas Adamkavičius, Federacijos Valdybos narys, Lietuvos Nepriklausomybės šventės iškilnių proga vasario 12 d. kalbės Chicago Lietuvių Prekybos Rūmų minėjime, vasario 16 d. minėjime ruošiamam Waukegane, Illinois, o vasario 4 dieną skaitys paskaitą apie Lietuvos okupaciją ir dabartinę padėtį Michigano Kolegijoje, Kalamazoo, Mich.

— Arch. Albertas Kerelis kandidatuoja į 13-jo Wardo (Marquette Parko) demokratų partijos komiteto narius (Ward Committeeman). Architektas Albertas Kerelis yra baigęs architektūrą Illinois universitete, veda sėkmingą statybos firmą "Kerelis Bros.", yra Amerikos karo veteranas, priklauso Lietuvių Demokratų Lygai, Don Varnas American Legion postui, daug dirba Lietuvių Skautų Sąjungoje, studijų metu aktyviai veikė Studentų Sąjungoje, buvo

Santaros Urbanos skyriaus pirmininku.

Lietuvių visuomenė turėtų visomis jėgomis paremti arch. Alberto Kerelio kandidatūrą, nes tik turėdami lietuvius atsakinguose partijų postuose galėsime sulaukti tinkamo mūsų gyvenamųjų apylinkių interesų atstovavimo.

— Dr. Jonas Valaitis, Santaros-šviesos Federacijos pirmininkas, dalyvavo specialiaame patologų seminare, sušauktame Washingtone, D. C. aptarti "nuclear medicine" laboratorijų įrengimą.

Ta proga dr. Valaitis matėsi su eile artimai su Federacija bendradarbiaujančių Washingtone gyvenančių intelektualų ir aptarė šių metų Federacijos suvažiavimo programą. Suvažiavimą numatoma sušaukti rugsėjo mėnesio pradžioje. Dr. Jonas Valaitis taip pat per Amerikos Balsą paruošė keletą programų į Lietuvą profesiniais ir visuomeniniais klausimais.

— Santaros-šviesos Federacija jau nuo pat savo įsikūrimo dienų plačiai naudojasi savo darbų, narių atsiekimų ir organizacinių įvykių paskelbimui "Naujienų" ir "Dirvos" laikraščių puslapiais ir "Margučio" radijo bangomis. Veik visa ši informacija yra talpinama nemokamai, tuo stipriai paremiant Federacijos veiklą ir įgalinant Federaciją pasiekti geresnių rezultatų jos užsimojimuose.

Todėl Santaros-šviesos Federacijos Valdyba savo posėdyje bent simboliniais išreikšdama savo padėką nutarė:

1. Pasiųsti "Naujienoms", kurios šiuo metu praveda Naujų Mašinų Pirkimo Vajų, Federacijos įnašą vajeaus fondui.
  2. Įstoti nariu į "Vilties" Draugiją, kuri leidžia "Dirvą".
  3. Įteikti "Margučio" Vedėjai poniai L. Vanagaitienei auką programos sustiprinimui.
- Lietuviškajam gyvenimui laikraščiai ir radijo programos yra gyvybinės reikšmės, todėl ir jų parėmimui turėtų būti skirta daug daugiau dėmesio ir pastangų iš visų lietuviškųjų organizacijų.

— Pirmasis šių metų Santaros-šviesos Chicago skyriaus susirinkimas įvyko vakar vakare. Platesnį aprašymą įdėsime sekančiame numeryje.

LENGVI PASISKAITYMAI ŽIEMOS VAKARAIŠ

Kas atsiųs Naujienoms vieną dolerį, tai gaus paštu 900 puslapių lengvų ir įdomių pasiskaitymų:

1. Vincas Krėvė-Mickevičius. Rašytojo 70 metų sukaktis — 187 psl.
2. Emile Zola, Darbas — 291 psl.
3. James Allen, Iš širdies, St. Biežio vertimas — 53 psl.
4. M. Konopnickos, Pagal įstatymus — 159 psl.
5. Barbora Ubryka — 118 psl.
6. Jonas Vadis, Okultiniai patyrimai — 143 psl.

Pinigus prašome siųsti tokiu adresu:

NAUJIENOS,
1739 So. Halsted Street,
Chicago 8, Illinois.

Anglų Kalbos Pamokos

VERTIMAI-PILIETYBĖ-LAIŠKAI

Afidavitai giminių atvažiavimui.

K. GINEITIS

3255 So. Union Ave., Chicago 16, Ill.
Tel. Victory 2-0105

NAUJOS "SUPER TABLETS"

nuo Reumatizmo ir Arthritis skausmų.

Dabar atsirado nauja viltis palengvinti kenčiančiųjų širdis, tai AMERPOL išrastos naujos SUPER TABLETS, kurios tuojau nuramina skausmus: reumatizmo, arthritis, raumenų, neuritis, Sciatica ir kitus skausmus. Išbandykite naujas SUPER TABLETS — \$3.50, gaunamos visose vaistinėse, arba rašykite

AMERPOL
957 N. Ashland, Chicago 22, Ill.

\$4.55

Current Annual Return on a Savings Account of \$100.00

RESULTS FROM

4.50%

CURRENT DIVIDEND

Insured safety — Accounts insured to \$10,000 by U.S. Government agency.
Free postage — Save by mail Postage paid both ways.
No Stockholders — No branch offices.

HARALSON FEDERAL SAVINGS & LOAN ASSN.
211 Hamilton Ave.
BREMEN, GA. LEnox 7-2327

AUKOKITE
NAUJIENŲ
MAŠINŲ FONDUI

SIUNTINIAI
I
LIETUVĄ

DABAR LAIKAS SIŪSTI
SAVO ARTIMIESIEMS DOVANAS

VELYKOMS

IR TIK PER

CENTRAL PARCEL SERVICE INC.,

centrinė įstaiga:

220 SOUTH STATE STREET

Telef.: WA 2-9354,

Skyrius Marquette Parke:

2618 WEST 63rd STREET

Telef.: WA 5-2466

Dabar galite užsakyti per mūsų įstaigą automobilius, motociklus, šaldytuvus, skalbimo mašinas ir kitus vietinės gamybos fabrikatus.

Pas mus rasite taipogi gausų, tinkamų siuntimui, prekių ir maisto siuntinių pasirinkimą. Uželkite, apžiūrėkite ir įsitikinkite patys.

JAU 17 METŲ
PRISTATOME SIUNTINIUS
I LIETUVĄ
VISADA LAIKU

ALMIS DRULIA

WISCONSINE IR KANADOJE

(Fragmentai iš vasaros ir rudens klajonių)

(Tėsinys)

Mes jau lenkiam Benton Harbor apylinkes. Prieš akis tiesus kelias ligi Detroito.

— Vedėjau, šniūrink, šniūrink! — neatlaidžiai pristoja prie vairuotojo J. Širkos žemaitis Vyt. Radys.

— Juozai-Pronskau, — šaukiu, — tu praklinus žemaiti, išaiškink, ką reiškia žodis "šniūrink".

As jį pirmą kartą girdžiu, as jo nesu radęs jokiam žodyne.

— Iki vidurnakčio "nušniūrinam" iki Detroito ir lygiai 12 val. nakties atsirandam ant Ambasadoriaus tilto. Užpakalyje, Fordo reklamomis, Strohalumi ir kitokiais žibintais pasipuošęs, dega Detroitas. Priekyje, kairiau — plati, kiek praskyduši Windsorio šviesų jūra. Į upės krantus subėga du miestai, dvi valstybės. Tik žiburių atšvaitės vandenyje, pro muitinikus prasiskverbūsios, nubrenda į svetimą žemę. Mes atliekame trumpus, mandagius formalumus su muitininku, ir kelias pirmyn laisvas. Kanados — JAV siena tai ne geležinė uždanga, tai ne Berlyno gėdos mūras. Tai laisvų demokratišų valstybių riba, kurią kiekvienu metu gali laisvai peržengti ir vėl atgalios laisvai sugrįžti.

Taip mes jau "šniūrinam" per Kanados laukus. 401 kelias sauna per tuštokus plotus. Ir sodybių, ir žiburių, ir automobilių mažiau, negu Jungtinėse Valstybėse.

Nesmagu prisipažinti bendraketiviams ir visiems, kad esu pirmą kartą Kanadoje. Šiandakt jį kaip motina, su žvaigždėtu dangumi virš galvos, su ramia, neskubančia europietiška aplinka. Prie Michigan ežero palikom debesis ir vėją, o Karalienės žemė štai jau žvaigždėmis pasidabinusi, ramybe alsuoja.

— Čia turbūt mažiau žmonių mišta širdimis ir mažiau žmonių pinigų sutaupo? — klausiu Julijū Širką, kuris Toronto mieste išgyveno eilę metų, ten buvo didžiulės lituanistinės mokyklos vedėjas.

Tiesa, kad nepameluočiau, prieš keletą metų su bič, detroitiskiu Alfonso Naku per tą patį Ambasadorių tiltą mes buvom įvažiavę į Kanadą, apsukom Windsorio miestą, nusipirkom kanadiškų vaisių. Norėjom alaus po stiklą išgerti bičilystės vardan, bet Karalienės įstatymai pasirodė kieti ir neaplenkiami — jos žemė sekmadišiais sausa, kaip Saharos dykuma. Tai ir buvo tik kelių mylių įžengimas į Kanadą.

CHICAGOS SVARIAUSIAS IR MODERNISKAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, FEBRUARY 1, 1964

Šią valandą mes jau esam toli pralenkę anuos pirmus žingsnius. Artėdami prie Londono, dairomės 3 kelio, kuris turi atsiskirti į rytus Niagaros link.

Kai nakties gilumoje lenkiam Tilsonburgą, vis nepavargstą bendraketiviai pasakoja apie milžiniškus tabako laukus ir bagotus tabako augintojus, gyvenančius šioje apylinkėje. Ir farmos, kiek nakties tamsoje gali užmatyti, gražios, tvarkingos.

Tiesiausia kelią į šv. Kotrynos miestą mums nurodė viename restorane Londono apylinkėse sutikti sunkvežimio vairuotojai. Laimėi, kad mes jų nurodytus kelius pametėm ir, artėjant prie Ontario ežero, išpajiniojom į trečiadius laukų kelius. Tuose romantiškuose laukų keliuose atsiderus, pasirodė aušros pazarai, pradėjo aušti.

Švito, žiebėsi, skaidrėjo 1963 m. spalio 11 diena. Krūmai, miškeliai, auksu pasidabinę, raibulliavo nuostabiomis varšomis. Ant jų baltaplaukė šalna ir nuo žemės sunkiai besiplėšiančios saulės tykštąs kraujas. Nors buvau visą naktį akių nesudėjęs ir pervargęs, bet nauja gaivi jėga plaukė į kūną, šių dieviškų rudens vaizdų pažadinta. Dabar tik, į Kanados rudenį pro automobilio langą bežvelgdamas, supratau, ko tas dail. J. Pautienius ten vis lekia gražiųjų peizažų drobėje užfiksuoti, kodėl Kanada romantikui miela ir patraukli.

Ak, aš užkietėjęs europietis. Kanados ruduo, tu mano meilė ir sužadėtinė...

Po keliolikos minučių, pilka, putola ir neapmatoma vandens jėga kontrastu atsiverčia šitam nuostabiame, pralankiamam Kanados rudenii. Ten toli, pakalnėje Ontario ežeras draskosi, plėšosi. Virš jo kas akimirka vis plačiau užviešpatauja saulė. Dangus plynas, jokia debesėlio. Mes įsisukam į didesnį kelią, leidžiamės pakalnėn ir įbėgam į Karalienės Elzbietos autostradą, kuri iš Toronto atsukuba pačią Ontario ežero pakraščiu. Daugiau čia automobilių, gyvenis judėjimas. O kartu jau ir rytas.

Išsisi-pavargę kaulai baigiant kelionę šiuo puikiu Kanados keliu, kol neužilgo pasiekiam šv. Kotrynos miestą.

Lietuviškos dainos koncertas
Kanados rudenio peisaže

— Ar jie mus pralenkė. Ar jie jau čia? Mūsų broliai "dainaviečiai", kurie važiavo su autobusais. Juk mes klidinėjom ir sulėtinom tempą. "Nešniūrinom" taip, kaip buvo numatyta. — klausinėjam vienas kito.

Jau aštunta valanda Kanados laiku. Didelis, senoko tipo viešbutis, kur turės apsigyventi šimtas "dainaviečių" ir svečių, jau mūsų surastas. Būrys patarnautojų laukia didelio būrio svečių iš Chicagos, nuo Michigan ežero. Taip, mes pirmieji, pa-

tys pirmieji. Mūsų nepralenkė autobusai. Jų dar nėra.

Baltos, švartios lovos, telefonas, pusryčiai. Visko, ko geidžia širdis. Regis, šią akimirka tik poilsio, poilsio. Vakare juk vėl koncertas, priėmimas, vaišės. Kita rytą pusryčiai, pamaldos ir ilga kelionė vėl atgalios.

Mano kambarys ketvirtame aukšte, taigi, erdyvėje ir ramybėje. Bet akių sumerkti niekaip negaliu. Kanados ruduo, tiesiog į patį kraują išsiurbęs, svilina tik ką matytais vaizdais. Pasimū skaityti dr. J. Girmiaus knygą. Neužmiegu. Skaitau iki 100, iki 200 — vis neužmiegu. O viešbučio aukštuose ramybė. Reiškia, kad dainos nuo Michigano ežero dar neatkeltavusios.

Suskamba telefonas. Kas gi dabar ieško šito nenaudėlio, atsidūrusio prie Ontario ežero?

— Greit leiskis į trečią aukštą. Yra svečių iš Toronto su vaišėmis, pyragais ir kitomis dovanomis, — kviečia Julius Širka, amžinai judrus, amžinai pilnas energijos, toks pat ir Chicagoje ir Kanadoje. Ir kartu nepamainomas "Dainavos" ansamblio narys.

Taip mano poilsis nueina šuniui ant uodegos... Ir kam tas poilsis kitame krašte, tarp naujų žmonių atsidūrus.

Trečiame aukšte unguriai, dešros, rudedos, kepti viščiukai. Taurūs ir karališki gėrimai, ir nuostabios širdies žmonės — A. ir H. Stepaičiai iš Toronto. Visos tos gėrybės su tais žmonėmis šį rytą Karalienės Elzbietos autostrada atkeliavo iš Toronto. Stepaičiai — tai neperskiriamai širkų prieteliai... Kiek čia meilės ir širdies šitame būrelyje įdomių, šiltų žmonių. Sutirpsta valanda, ilgam ilgam paliekanti šilčiausius prisiminimus, kad yra žmonių, kurie gyvena ne sau ir mamonai, kurie spinduliuoja šilta dvasine ir artimo meilės bei draugystės šiluma.

Tuo tarpu viešbučio koridoriuose jau užesys. Žinia, kad dainoriai atkeliavo nuo Michigan ežero kranto, per kiaurą naktį ją vežę tiems žmonėms, kurie "Dainavos" ansamblio dar nėra girdėję. O jau vidurdienis. Iš Chicagos jie pakilo vakar vakare apie 6 val. Trys ketvirčiai paros paaukota ir sausakimšuose autobusuose išsėdėta tam, kad lietuviškoji daina sustiprintų brolius lietuvininkus šv. Kotrynoje, kad juos džiugintų ne vien Kanados ramybė, bet ir tautinių tradicijų šiluma. Jau viešbutyje ir vadovai, važiavę traukiniu per kiaurą naktį.

Nauja gyvybė įsiliejusi į ramų, rudens saulėje skendintį šv. Kotrynos miestą, už kurio, kiek pavaziavus, didysis gamtos stebuklas — Niagaros krioklys; čia vėl nebetoli ir Jungtinių Valstybių siena, nuo kurios mes tolim per visą naktį. Tik nebe Detroitas, bet Rochesteris, Buffalo ir kiti miestai anapus sienos.

— Dievai mums nebuvo palankūs, — sako ansamblio pirmininkas Eug. Slavinskas, — pakeliui, prie Gary, sugedo au-

tobusas. Turėjom laukti atvykstant kito autobuso iš Chicagos.

Dabar suprantu, kodėl mes, Oldsmobilium važiuodami, nors ir gerokai paklydinėje, net keturiomis valandomis pralenkėm ansamblicius. Suprantu ir ką reiškia Vyt. Radžio žodis "šniūrinti"... Tai lėkti, spausti, skubėti...

Taip mielas Juozai Pronskau!

Šv. Kotrynos miesto salė atokiau nuo paties vidurmiesčio. O aš, Kanados rudenio vaiskia diena negalėdamas atsidžiaugti, pėsčias perėjau ramų, niekur neskubantį miestą, suradau lietuvių parapiją — tą mažą tėv. Mikalauško administruojamą bažnytelę, su nedideliu bokštu, skendinčią rudens auksu nuspalvintų medžių fone. Klebonijoje posėdžiavo bendruomenininkai, sulėkę iš visos Kanados. Čia suradau ir mūsų tvirtąjį Joną Jasaitį, su "dainaviečiais" atsidūrusį prie Ontario ežero, nors čia nebe jo karalystė, nebe jo bendruomenės ribos. Kai "Tėviškės Žiburių" redaktorius pedagogas A. Rinkūnas mus iš klebonijos atvežė į salę, mudu su Jasaičiu dar turėjom laiko, pasiėmėm taksi ir važinėjom po šv. Kotrynos miestą. Kazi ar kuriam nors posėdyje teko nuo širdžiau išsikalbėti Kultūros Fondo, "Aleksandryno" ir kitais klausimais, kaip ten, Karalienės žemėje. O tada nė nejutau, kad ne po ilgo J. Jasaičiūt teks perimti KF pirmininko pareigas...

Stovi salės vestibulyje prieš koncerto pradžią. Iš klebono girdėjau, kad parapijai, kuri rengia šį koncertą, priklauso 400 galvų, vietos bendruomenės pirmininkas paaiškino, kad jo bendruomenės apylinkėje apie 200 narių. Taigi, ne tikslantčius lietuviškų galvų skaičiuoja šis miestas. Vos keli šimtai. O pajėgė atsikviesti visą šimtinę dainininkų, iš už 600 mylių. Argi nesti stebuklų šiuose moderniuose laikuose!

Pats klebonas rikiuoja paskutines kėdes salėje jau prie durų. Kažkas ar ne 500 kėdžių sustatyta.

— Klebone, Kristus beveik prieš 2000 metų nukryžiuotas, kas bepadarys stebuklą šandie? Smarkiai apsirinkat tiek kėdžių statydamas!

— Už valandėles pamatysit — pasako klebonas ir dingsta.

Ir tikrai aš matau, kaip žmonės srovėmis plaukia iš visų kraštų į salę. Puikiai išsipošusios Ontario tabako augintojų žmonos, ramūs, rodos, puikiai pailsėję kotryniečiai, torontiečiai, hamiltoniečiai, na ir iš kitos pusės sienos — buffaliečiai, rochesteriečiai, galop ir iš Clevelando visi PLB CV su St. Barzduku priekyje.

— Klebone, gerai, kad aš su jumis nesiderėjau. Būčiau tikrai prapylęs. Dabar matau, kad salė pilnutėlė.

O mieloji "Dainava", o ilgos kelionės išvarginti ansambliciai. Kaip atkūstai ir toli jūsų garsas pakilęs, kaip žmonės išsiilgę jūsų tautinės dainos. Kaip smagu su jumis šiose aki-

WISCONSINE IR KANADOJE

mirkose būti prie Ontario ežero kranto!

Ivairi, iš visų kraštų suplaukusi publika nutilsta, susikaupta. Atsidaro uždanga. Į sceną majestotiškai ateina anas nebeprasiejamas, nebeprisaukiamas žmogus. Kažkur iš Californijos, iš Los Angeles kapičių kampo pakilęs ateina "Nemunus žydi", "Šienapjūtės", "Minija vėl išsiliejo" ir kitų muzikinių laudinių veikalų autorius. Tas pats, kurį prieš dešimtį metų matydavau visuomet gyvą ir kūrybingą jaunųjų ansamblių tarpe, su kuriuo užsukdavom ir į ramesnius kampfelių kūrybinių polėkių paieškoti. Kuris buvo retas žmogus, didžios širdies bičiulis.

— O vis dėlto kito tokio šiam žanre nebeturim, ir kažki, ar kada besulauksim, — autoritetingai prasitaria į ausį draugiškasis poetas dr. Henrikas Nagys, atvykęs iš Montrelio, bestebint scenoje Gasparo Veličkos "Šienapjūtės" fragmentą, režisuotą akt. Z. Kevalaitytės.

— Šis žanras — tai ansamblio tvirtybė ir publikos malonumas, — atsakau prieteliškam poetui, stebėdamas, kaip publika su pasitenkimu seka gyvą Lietuvos kaimo fragmentą, atausią bendromis dainomis ir tautiniais šokiais.

Ak, kaip reikalingas nebeprisaukiamas, nebeprasiekiamas Gasparas Velička! Anas jaunimas, kuris su juo dirbo ir gastroliavo, dabar daugumoje namuose ir šeimose užsidaręs, bet tas kūrybinis impulsas, ta meilė dainai, tautiniam folklorui anų veteranų tapo įžiebta ir perduota jaunesnėms kartoms, ir ansamblis, kaip mūras, 90 jaunų krūtinų apjungęs, tebėra gaivus ir kūrybingas, nors 15 metų egzistencijos sukakė jau senokai atšvęsta, bet pakilusi šiluma, vienybė ir meilė dainai.

Antroje dalyje prieš didelį chorą atsistoja a. a. Gasparo Veličkos amžininkas, buvęs jo artimas bičiulis muz. Stepas Sodeika. Kažkaip lyg graudu žiūrėti į vieną, šalia nebematant ir ano, kuris amžiams atgules Los Angeles kapiuose ir kuris nebebusilenks po koncerto, plojimų audrai aidint, kuris nebeprisims padėkos gėlių...

Bet ar žino tai publika, ar gyvena tuos prisiminimus, kurie kyla žmogui, jau per 10 metų esančiam arti ansamblio.

Publikai mielos savos, tautinės dainos, su didžiu pasitenkimimu ji pasitinka ir solistus — Neriją Linkevičiūtę ir Joną Vaznelį.

Jonas Vaznelis — skrajojantis žmogus, vienas iš populiariausių koncertinių ir operinių solistų. Šv. Kotrynos publikai tai pažiba.

Jaunųjų solisčių soduose jau nebedaug bematyti naujų žvaigždžių patekiant. Bet su džiaugsmu stebim vis skaisčiau švintančią Neriją Linkevičiūtę, kurios savaitgaliai praskamba kelionėse su koncertais. Vienas iš įspūdingiausių jos pasirodymų rašančiam šiuos žodžius buvo

aną spalio 11 d. vakarą prie Ontario ežero.

Baigėsi koncertas, ilgais plojimais palydėtas, iliejęs į ansamblio arterijas transfuziją šviežio kraujo, į klausytojus — malonaus lietuviško pasitenkinimo, o į rengėjo - klebono kišenę, gal būt, ir kiek pelno.

Po koncerto jau įsiviešpatavo Vokietijos DP stovyklų nuotaika. Susitikau visą eilę bičiulių, kurių neteko matyti nuo Vokietijos laikų, kurie apsigyveno Kanadoje ir ten sėsliai įsikūrė. Mielasis Pranas Dauginis, Balukevičius, Kėžinaitis ir eilė kitų.

Kai rytojaus rytą jie, versdami visą viešbutį, ieškojo šito amerikono, norėdami nuo pat ryto pradėti vaišinti, jo jau neberado.

Tą saulėtą kanadiško rudens sekmadienį mūsų Oldsmobilis jau stovėjo už keliolikos mylių nuo šv. Kotrynos, prie didžiojo, visam pasauliui žinomo gamtos stebuklo — Niagaros krioklio. Milžiniška vandens jėga uždama ir draskydama krito gestančio rudens auksiniam fone, o vandens purkšlės taškėsi per pusmyle nuo paties krioklio, kai mes jį stebėjom iš Kanados pusės.

Tarėm išsinuomoti lietpalčius, kartu su kitais turistais pereiti per apačią, atseit, tuo takučiu tarp uolų ir krentančios vandens srovės, pasinaudoti čia visais galimais turistiniais malonumais. Juk aš pirmą kartą gyvenime stovėjau prie šio gamtos stebuklo, apie kurį vadovėliuose buvau skaitęs dar trečiame skyriuje būdamas.

Tuo tarpu mus pasivijo ir "dainavičių" autobusai iš šv. Kotrynos. Milžiniškos krintančios, ūžiačios ir besidraskančios vandens jėgos panoramoje sustoję visas čikagiškis "Dainavos" ansamblis. Ir rodos, ta krentanti vandens jėga į ansamblių kraują liejo naujus polėkius ir toliau galingai puoselėti lietuvišką, tautinę dainą.

Šioje paskutinėje Karalienės žemės pėdoje bestovint netikėtai "dainavičius" pasivijo Toronto "Varpo" choro atstovai su visokiomis žemiškomis gėrybėmis...

Mes dar nežinom, koks solidarumas viešpatuoja lietuvių chorų ir ansamblių tarpe. Kai į Chicagą atvyksta "Čiurlionis" ar "Varpas", juos vaišina "Dainava" ir Lietuvių opera, o kai šie vienetai nuvyksta į jų miestą, juos lietuvišku nuosirdumu priima šeiminkai. Šį kartą "Dainava" nebuvo Toronte, tik šv. Kotrynoje, bet "varpiečiai" juos vis tiek spėjo pasigauti prie Niagaros krioklio.

Po valandėlės jau prisiejo galutinai atsiskirti Chicagos link. Sunkiai, sunkiai iš po kojų tolo Kanados žemė, palikęs tiek mielų prisiminimų ir sentimentų. Mės Oldsmobiliu dar pasukom pro Wellandą, pamatyti tą miestą, kur šliūžai perkelia laivus iš vieno kanalo į kitą. Žinia, ir Wellande esama lietuvių, kaip kad visame pasaulyje, kurį raizo laisvųjų ir pavergtųjų brolių žingsniai. Sibiras, Maskva,

Vėžio gydymas

Efektingas vėžio gydymas priklauso nuo kelių faktorių. Pirmia, kokia vėžio rūšis? Kadangi yra apie 150 pripažintų žmogaus vėžio rūšių, tikslius blogybinio auglio rūšies diagnozės nustatymas yra pirmas žingsnis į atitinkamą gydymą. Antra, gydytojai turi nustatyti, kaip toli liga yra pažengusi. Be to, yra labai svarbu atsižvelgti į bendrą ligonio stovį. Po šių visų faktorių atsargaus apsvaistymo gydytojai gali prieiti prie nutarimo, kokį gydymą pritaikyti.

Kai vėžys yra anksti surastas, t. y. kai vėžys dar nėra peržengęs savo pirminės atsiradimo vietos, chirurgas gali turėti galimybę išpilti visą ligos paliestą audinį. Gydymas spinduliais gali būti taip pat taikomas į vėžio paliestą vietą, arba jis gali būti naudojamas kombinuotai su chirurgija tuose atvejuose, kur vėžys pradėjo plisti į kitas kūno vietas.

Išplitęs vėžys yra vadinamas diseminuotu vėžiu. Šioje stadijoje, ekspertų nuomone, vaistai yra vienintelis gydymo būdas. Dabar yra apie 25 vaistų rūšys reguliariam naudojimui prieš išplitusį vėžį. Koks yra jų efektas?

Nors vaistai ir nedavė pasveikimo rezultatų, išskyrus vienoje gana retoje vėžio rūšyje, jie padeda gydat apie 30 kitų vėžio formų. Jie sumažina skausmą, prailgina gyvenimą ir duoda bendrą ligonio pagerėjimą, nors ir laikinai. Gydytojai pabrėžia faktą, kad dėl daugelio vėžio rūšių nebus rastas tik vie-

Leningradas, Kaukazas, Australija, Naujoji Zelandija, Argentina, Brazilija, Kanada, Amerika ir kiti kraštai lietuvių pėdomis nužymėti, jų prakaitu aplaistyti.

(Pabaiga)

nas vaistas vėžiui išgydyti. Mokslininkai ir tyrinėtojai turės tęsti savo ieškojimą įvairių vaistų įvairių rūšių vėžio gydymui.

Visi specialistai vėžio gydyme pabrėžė ankstyvaus vėžio diagnozės svarbumą geresnių rezultatų pasiekimui. Yra tam tikri reiškiniai, kuriuos individai turi turėti galvoje ir jiems atsiradus stengtis atkreipti savo gydytojo dėmesį.

Šie reiškiniai arba simptomai yra matomas ar užčiuopiamas auglys bet kurioje kūno vietoje, bet koks, nors ir mažiausias nenatūralus kraujavimas iš bet kurios kūno apertūros, neišaiškinamas svorio kritimas, bet koks pasikeitimas vidurių tuštinime, bet koks kosulys, ypač jei su krauju, bet kokia greit negyjanti žaizda, bet koks didėjas, keičias spalvą, kraujuoja ar skaudus odos auglys.

Jei šie reiškiniai būtų kiekvieno individo stebiami, daugelio blogybių ar vėžio rūšių auglių diagnozės būtų nustatytas ankstyvoje stadijoje, taip kad ne tik gydymas bet ir išgydymo viltis pasidarytų tikra.

ACNS

PAMIRŠO KĄ PAMIRŠES

Vieniškoje saloje okeano tolumose buvo rastas vienišas žmogus.

— Tamsta čia gyvenai dvidešimt metų? — paklausė laivo kapitonas sulaukėjęs žmogystą, paėmęs ją grąžinti į civilizaciją.

Žmogysta linksi galva.

— Kas vertė tamstą čia atsikraustyti į tą salą?

— Norėjau užmiršti.

— Ką norėjai užmiršti?

Žmogysta krapšto plaukų kaltūgas: — Nebeapmenu, ką norėjau užmiršti.

*Knygų spausdinimo menas yra proto artilerija. *Rivarol*

Knyga — geriausia dovana

TIEMS, KAS NORI ŠVENTĖMS DUOTI GERŲ DOVANŲ, SIŪLOME PASIRINKTI ŠIAS KNYGAS:

1. Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS II t., 336 psl. \$5.00
2. Juozas Liūdžius, RASTAI, 246 psl. \$3.00
3. M. Zoščenko, SATYRINĖS NOVELĖS, 199 psl. \$2.00
4. M. Gimbutienė ir kiti, MAŽOJI LIETUVA, 327 psl. \$3.00
5. K. B. Kraučionas, SIAURUOJU TAKELIU, 178 psl. \$2.00
6. Dr. V. Sruogienė, LIETUVOS ISTORIJA, 947 psl. \$10.00
7. Prof. V. Biržiška, SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, du tomai 207 ir 225 psl. \$2.00 ir \$3.00
8. Prof. V. Biržiška, ALEKSANDRYNAS, 430 psl. \$7.50
9. St. Kairys, LIETUVA BUDO, 416 psl. \$5.50
10. Paulius Galanė, LIETUVIŲ LIAUDIES MENAS, 301 p. ir 174 piešiniai. \$8.50
11. Kipras Bielinis, PENKTIEJI METAI, 592 psl. \$6.00
12. Dr. Antanas J. Gussen, DANTYS, 158 psl., minkštais viršeliais \$2.00, kietais \$4.00
13. Juozas Švaistas, PETRAS ŠIRVOKAS, 228 psl. \$2.00
14. Antanas Baranauskas, THE FOREST OF ANYKŠČIAI, N. Rastenai vertimas, 40 psl. \$2.00
15. Mikas Petrauskas, EGLĖ ŽALČIŲ KARALIENĖ \$5.00
16. Alfonsas Nevardauskas, PAJURIAIS, PAMARIAIS \$5.00
17. Jurgis Savickas, ŽEMĖ DEGA \$4.50
18. A. Vienuolis, KRYŽKELĖS, romanas \$3.50

Šitas knygas galite įsigyti "Naujienu" ofise arba gauti paštu, atsiuntę nurodytas sumas čekiu arba money orderiu adresu:

"NAUJIENOS"

1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS ŠILEIKIS

Biologinių būtybių tragedija

Francis Bacon kūrybą apžvelgus

Sausio 23 d. Chicagos Meno Institute Francis Bacon parodos atidarymo išvakarėse, kaip paprastai svarbesnių parodų progomis būna, paskaitų salė prisipildė (su pakvietimais) žmonių, kurie norėjo išgirsti Guggenheim muziejaus (New Yorke) kuratoriaus Lawrence Alloway paskaitą. Daugeliui teko stovėti, o kitiems net grįžti. Tačiau paskaitininkas susirgo ir neatvyko. Jo vietoje p. Speyer parodė spalvotas kūrinių plokšteles ir trumpai paaiškino apie dail. F. Bacon kūrybą. Susirinkusieji jautėsi gal kiek nusivylę dėl p. Alloway neatvykimo.

Kančia, nusivylimas, rūpestis

Francis Bacon, 55 metų amžiaus, gimė Dubline, Airijoje, gyvena Londone. Išstatyta 64 aliejinės tapybos kūriniai. Bacon savo kūryboje stipriai akcentuoja žmogų ir žvėrį, biologinių ir fizinių požiūriu, tiksliai žmogus neprisiima sau tos bendros biologinės padėties. Žmogaus egzistencija svyruoja tarp nupuolimo ir pakilimo, tarp moralės, tiesos ir dvasinio sumenkėjimo. Žmogus kovoja su blogiu, — tai jo egzistencijos nebaigiamas kelias. Bet, pagal Bacon, žvėris yra jo blogių darbų simbolis. Žmogus savo šešėlių vedasi virve pasirišęs. Jo palydovas visur seka. (Yra toks kūrinys). Bacono kūrybos herojai nėra mirę lavonai; jie gyvena, kovoja, skausmo iškreiptais veidais, deformuotais kūnais, juos slėgia dvasinis kanibalizmas, ir jie bailsūs. Erdvė ir laikas dailininkui neribotas, tos plačios erdvės, kuriomis galima protu skraidyti, atsiskirti nuo dvasinio skurdo, kur nėra keršto, pavydo, fizinio ir dvasinio kalėjimo, kur neveikia defetizmas, kur blogis virsta gėriu ir žmogaus meilė žmogui.

Visa galerija alsuoja skausmu, tarytum Dantės Dieviškojoje komedijoje. Krucifikse ant kryžmės tupi žvėris, žiūri išsišiepęs į kitą, taip pat išsižiojusį žvėrį apačioj.

Ištisas ciklas, gal būt, reikšmingų žmonių pavaizduota surrealistinėm priemonėm, nors dail. Bacon nėra tikras surrealistas, nei abstraktistas. Jo popiečiai įkalinti tarp sienų rėmų, pasodinti ant trapezių, štangų, po kuriomis nėra žemės, — nėra ant ko atsisto-

ti. Štai kitas, koks mėsos pirklys, sėdi tarp dviejų jaučio mėsos gabalų. Vienas "nežemiškas", nepaprastai puikus peizažas "Malababa", rodosi, kažkokią galaksiją verda, sukasi bedugnėj erdvėj permatoma masė... Čia vėl žmogus su nukirsta galva, žiūrovui kelia šiurpų vaizdą. Marija Magdalena pasilenkusi ant augalų krūmo po lietsargių; josios kūno dalis pridengta. Puikus realistinis mistiškas kūrinys. Visa galerija portretų su skausmo iškreiptais veidais. Pats dailininkas kukliai sėdi kėdėje. Jo rankos permažos dėl jo kūno, dešiniąja ranka iš kaktos išima savo smegenis... Į žiauriai suniokotą, kruviną, šlykščią mėsą trenkiančią galvą, žiūrėti ne visi gali...

Žmogaus ir gyvulio dualizmas su menkyste ir didybe, su jėga ir išmintim — be komentarų.

Francis Bacon diagnozė atskleidžia daug moralinių simptomų. Jis sukuria sąlygas įtampai, intrygai ir veiksmui. Visi jo objektai neramūs, nervingi, liguisti, net šlykštūs, — jie šaukiasi išgelbėjimo... Visa dail. Bacono paroda, tai žmogaus gyvenimo drama, kalba humanisto, filosofo ir dailininko kalba. Čia nėra pigių efektų, tuščių frazių, technišku triukų, nei paradoksu.

Dail. Francis Bacon paroda Morton wing, pirmame muziejaus aukšte, pietų pusėje.

Paroda tęsis iki vasario 23 dienos.

VYKSTA PARODOS

— Dail. Alg. Kurausko individuali paroda Čiurlionio galerijoje, Jaunimo Centre, rytoj baigiasi.

— Gres galerijoje, 156 E. Ontario St. iki vasario 15 d. galima pamatyti dail. K. Zapkaus ir V. O. Virkau kūrinius.

BUSIMOS PARODOS

— ALRK Federacijos rengiama religinio meno paroda įvyks š. m. kovo 7—15 d. šv. Kryžiaus parapijos galerijoje, 4557 So. Wood St.

— Ateinanti rudenį numatyta rengti Chicagos Meno Institute apžvalginę čikagiško dailininko Ivan Albright parodą. Dailininkas Albright vienas iš senesniosios kartos pajėgesniųjų dailininkų, turi tarptautinį vardą. Jo kūrinių turi įsigiję beveik visi šio krašto muziejai.

ALFONSAS NAKAS

KAIP SVEIKINTI ŠVENČIŲ PROGA?

Pritardamas Jurgio Janušaičio minčiai, kad apie švenčių sveikinimus (ir dovanas) reikia kalbėti iš anksto, o taipgi prisimindamas neseniai Jono Vaičiūno straipsnį panašia tema, noriu pareikšti čia savo nuomonę.

J. Vaičiūnas pataria rašyti tik lietuviškas korteles. Ir tai — dėl vaikų. Jie, girdi, domisi tekstu ir paveikslais, tad lietuviškos meniškos kortelės su prasmingais įrašais keltų jų lietuvišką patriotizmą (mintį kartoju savais žodžiais, nes nebeturiu to Naujienų numerio ir negaliu patituoti).

Stebėjau švenčių metu savo vaikus (13, 10 ir 4 metų) ir klausinėju draugus, turinčius irgi mokyklinio amžiaus vaikus. J. V. samprotavimai ne visiškai sutampa su tikrove. Paveiksliais, tiesa, jie domisi, bet tekstui neskiria jokio dėmesio, jeigu kortelė ne jų vardu rašyta. Gavome kortelių, su lietuviška eglete, t. y. ornamentuotais šiaudinukais išpuošta, ir jie labai žavėjosi. Bet lygiai žavėjosi gražiais amerikiečių paveikslais. Ilgi tekstai, betkuria kalba, visur skubančios jaunosios generacijos, atrodo, nebedomina, nors, kaip minėjau, jiems skirtos kortelės ir tekstą perskaito. Tėvams adresuota kortelė, nors ten būna ir prirašyta "and Family" visai mažai džiaugsmo jiems duoda.

J. Vaičiūnas, supratau, parašė ir gavo po apie 150 kortelių. Čia rašantis — po arti dviejų šimtų, tad sveikinomės beveik vienodai. Jeigu mokėt po 25 c. už lietuvišką kortelę, paskaičiuokite, kiek kainuos, na, 175 kortelės ir 175 p. ženklai, iš kurių 150 po 5 c., o 25 po 25 c. ir 15 c. (į Lietuvą, Australiją, V. Europą). Tai jau apčiuopiama sumelė! Rašydami tik lietuviškas, tikrai nusikalstume ir Balfui, ir artimiesiems Lietuvoje, ir, pagaliau, savo šeimai.

Būdamas šimtu procentų už kalėdinius pasisveikinimus (nes jei kartą metuose neprisiminti draugų, bičiulių ar vyresnio amžiaus garbingų žmonių, tai kada gi beprisiminti?; antra vertus, kalėdinis pasveikinimas, tai savotiška diplomatija, pasitikrinimas, kiek kuris kurį dar tebeatmenam, tebemylime), turiu čia ir savo receptą. Galime siūsti gražią, kad ir kuklią (kad ir ne iš pačių didžiųjų ir ne lakuoto popieriaus) kortelę su nesvarbu koku amerikiečių paruoštu

tekstu, bet nepamirškime savo bičiulio prakalbinti bent keliais žodžiais, juos po visa angliško teksto makalyne savo ranka prirašydami lietuviškai, rašalu ir pasirašydami. Jeigu jau nebesuspėjame ar nebesugebame lietuviškai tuos kelius žodžius suręsti, tai minimaliausias minimumas: pasirašykime ranka bent vardą ir pavardę. Visuomet gaunu gerą procentą kortelių (ir jis metai iš metų auga!), kur uždėta pavardė guminiu štampu. Argi toks guminis sveikintojas dar pretenduoja į mano draugus ir galvoja, kad šitaip pasveikino?!

Pagaliau, kaip gi su lietuviškom kortelėm? Reikalingos jos ar ne? Taip, reikalingos tokios, kurios lietuvių meną ir papročius reprezentuoja. Ir dar kaip! Tik jas aš siunčiu ne lietuviams draugams (dėl jau minėtų motyvų), o inteligentiškiems amerikiečiams. Nedaug, gal tuziną, gal dešimtį. Ir ne kasmet, gaila, nes Detroito ne visada jų būna. Linkėtina, kad lietuviškų meniškų kalėdinių sveikinimų būtytų keleriopai daugiau spausdinama ir į visus lietuviškus centrus pristatoma. Negaila ketvirtuko gerai kortelei ir ekstra portretetas dolerių šeimos biudžetui nepakenks, o lietuvių ir Lietuvos vardas bus pagarsintas. Antra vertus, kortelių spausdintojai ir menininkai padarys gerą biznį. Jeigu kiekviena lietuviška šeima nupirks po dešimtį, tai jų bus išparduota apie milijoną. O ypatingai gražios, perspausdintos kuriame motamame kampe žodžiu "Lithuanian", rastų pirkėjų ir, sakysime, Detroito J. L. Hudson Co. prekybos centruose, kitataučių tarpe.

J. Janušaičio "apmąstymai po švenčių" (žiūr. Naujienų sausio 14 d. laidą) tikrai apmąstyti ir, beveik be pataisų, priimtini. Gerokai prieš šventes būtų galima su dauguma tame pačiame mieste gyvenančių draugų susitarti kortelėmis nebesisveikinti ir sutaupyti pinigų išleisti labdarai. Taipgi, dargi keleriopai galime sutaupyti apgalvotai savo vaikus apdovanodami. Tikrai, tokiu būdu lietuviškai labdarai, lietuviškai kultūrai paremti atsirastų didelė suma.

*Knygos, kurias pradedama skaityti pasenus, yra panašios į vietas, kuriose norėtusi pasenti.

Jaubert

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIŲ PROBLEMAS

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI